

ערב טוב. כבוד הוא לי לעמוד כאן בפניכם ולשאת את נאום הבוגר: כבוד גדול לדבר בשם חברי וחברותי, תלמידי מחזור נ"ב. כבוד הוא מושג רחב. לאורך שנות לימודי בבית-הספר למדנו כבוד מהו: ראינו כיצד כבוד לאחר עומד בבסיסו של תהליך חינוכי ואמנותי. זכינו ללמוד בסביבה המכבדת את מאווינו האמנותיים, אך יתרה מכך – זכינו ללמוד בסביבה המכבדת שונות, ריבוי וגיוון, ובכך פיתחנו אנושיות ויצירתיות.

שנותיו של מחזור נ"ב בתלמה ילין היו גדושות ונפלאות. נכנסנו לבית-הספר כאוסף של פרטים, השונים זה מזה עד מאוד. ואולם, גם אם לא ביודעין, קשר עמוק וראשוני חיבר בינינו: הקשר האישי של כל אחד מאתנו לעולם האמנות נהפך במהרה לזיקה המשותפת של המחזור שלנו; זיקה המחברת בינינו לבין עצמנו, ובה בעת מחברת את יצירתנו להקשר כולל. הלימודים בבית-הספר גיבשו בקרבנו השקפת עולם, ואפשרו לנו לבטאה באמצעות האמנות. בכך למדנו משהו על העולם, וחשוב מכך – על עצמנו.

הסיפור של שנות לימודי בתלמה ילין הוא של הקשבה ויצירה, לימוד והתפתחות. קצרה היריעה מלספר אותו במלואו. לכן, אתמקד הערב בשלושה מושגים עיקריים המסכמים את הסיפור כולו: ביקורתיות, רגישות ודיאלוג.

אפתח בביקורתיות. ביקורת הינה מיומנות המיושמת בבית-הספר מדי יום ביומו: ביקרנו עבודות של חברינו לכיתה, וכך היטבנו ללמוד על עבודותינו שלנו. לימודי האמנות והלימודים העיוניים חשפו אותנו למאגר בלתי נדלה של תיאוריות והשקפות שחידדו את יכולתנו לראות את המציאות בעין ביקורתית, על כל גווניה ופניה. הביקורתיות אינה רק מיומנות. מדובר בהשקפת עולם, שגובשה במהלך שנותינו בתלמה ילין. לא פעם חשפה בפנינו נקודת המבט הביקורתית תמונת מצב עגומה של המציאות: אמיתות מוחלטות התגלו כחצאי אמיתות, וחצאי אמיתות התגלו כאמיתות כוזבות. כך, למדנו לא לקבל דברים כפשוטם. השגרה הבית-ספרית העלתה את קרנה של החשיבה הביקורתית, ועודדה אותנו לדבוק באמת האישית שלנו. ואולם, ביקורתיות משולחת רסן אינה טובה מראיית עולם פשטנית. אל לנו לשכוח כי אמת אנושית, אינה פחותה מאמת אישית.

בהקשר זה, כתב סקוט פיציגרלד בספרו **גטסבי הגדול**: "כשהייתי צעיר ורגיש יותר, חלק לי אבי עצה שמאז לא חדלתי להפוך בה. 'בכל פעם שמתחשק לך להעביר ביקורת על מישהו, הוא אמר לי, 'זכור רק שמעטים בעולם זכו ביתרונות שלהם זכית אתה'".

דברים אלו מביאים אותי לנושא השני שאליו אתייחס הערב, והוא הרגישות. רגישות היא אולי בראש ובראשונה היכולת להכיל ולבטא חשיבה ביקורתית, בצורה המתחשבת ברגשות האחר. רגישות היא ההבנה שבני האדם נולדו שווים, בעולם שבו שורר גם אי-שוויון. בבואנו למתוח ביקורת, הרגישות מאפשרת לנו להבין כי אכן קיים אי-שוויון בעולם, ולזכור כי מעטים זכו ליתרונות שבהם זכינו אנו. אחד מאותם יתרונות הוא המנעד הערכי הרחב שאליו נחשפנו בבית הספר: לצד הביקורתיות והחריפות, לצד האינטלקט והשכלתנות, למדנו גם על ענווה, על התחשבות ועל רגישות.

בית-הספר הדגיש בפנינו את הכורח לרתום את כישורינו כדי לתרום לסביבה שבה אנו חיים. כך, לצד ההתפתחות האישית, פיתחנו גם רגישות חברתית. את החיבור הזה, שבין עולם היצירה הפנימי לבין הרגישות החברתית המשותפת, ניסח שאול טשרניחובסקי כ"דרור לנפש, [ו]פת-לדלי". ואכן, עלינו לתת דרור לביטוי המיות ליבנו האמנותיות, אך בד בבד לחתור להומניות ולרגישות. עלינו לגייס את יכולותינו השונות כדי לבחון את המציאות, כדי לומר עליה דבר מה, וכדי לשנותה.

השילוב שבין הביקורתיות לרגישות אפשר לנו ליצור יצירות משמעותיות ולעבור תהליך משמעותי. השילוב הזה יצר שיח מיוחד ודיון פורה שהתנהלו בין כותלי בית-הספר. זה מוביל אותי לנושא השלישי שבו אעסוק הערב, והוא הדיאלוג.

דיאלוג איננו עניין של מה בכך. אנו חיים בעידן שבו היעדר הקשבה, התלהמות ואי קבלת האחר הם כמעט מובנים מאליהם. למרבה המזל, בבית-הספר המצב שונה: בתלמה ילין קיים דיאלוג מרשים, המתנהל בינינו, התלמידים, לבין עצמנו, ובין מורינו לבינינו. הדיאלוג הופך את הסביבה הבית ספרית לסביבה קשובה. הדיאלוג יוצר אקלים המתאים להידברות וליצירה. הדיאלוג מאפשר לכל אחד מאתנו להתבטא, ולסירוגין לתת לאחרים להתבטא. כך נוצר בבית-הספר עושר אינטלקטואלי, המהווה תשתית ענפה לעשייה. השכלנו ללמוד כי עשייה ויצירה המבוססות על דיאלוג משותף תהיינה עמוקות ומשמעותיות. כך נהפכנו ליוצרים טובים יותר, ובעיקר לאנשים טובים יותר.

הדיאלוג הבית-ספרי לא יכול היה להתקיים ללא הורינו היקרים. זו השעה להודות לכם, על שנים של סיוע והקשבה שאפשרו לנו ללמוד וליצור. הייתם חלק בלתי נפרד מן הדיאלוג הבית-ספרי, ואהבתכם ותמיכתכם עשו אותנו למי שאנחנו.

אנו שולחים את תודתנו העמוקה לצוות בית-הספר כולו: לארבעת מחנכינו, שליוו אותנו לאורך הדרך, למורים העיוניים ולמורי המגמות שחינכו אותנו במקצועיות. תודה לרכזי המגמות שמעצבים את תשתיתו האמנותית של בית הספר; למנהלת אתר בית הספר שמתעדת במסירות את כל הפקותינו; לרכזת הפדגוגית, שאחראית על גיבוש התשתית הלימודית ולצוות הייעוצי הקשוב. תודתנו נתונה לאנשי המשק והמנהלה שיחד עם הצוות החינוכי כולו שותפים בדיאלוג הבית-ספרי.

תודה אישית ומיוחדת שמורה לשני קברניטי בית-הספר, שבעבודה משותפת יצרו אקלים בית-ספרי יחיד מסוגו: סגן מנהל בית-הספר, מר משה פילוסוף, מי שאוזנו הקשבת ומסירותו הרבה אפשרו לנו להיות שותפים פעילים בעיצוב הדיאלוג הבית-ספרי. תודה והוקרה שמורות כמוכן למנהל בית הספר, מר חיים דייטשמן, מי שאהבת החינוך ואהבת האמנות זורמות בעורקיו; הדמות שאחראית על המוסד המופלא הזה.

ברשותכם, אוסיף עוד עניין אחד לסיכום. הזכרתי קודם לכן את החסך הכואב בדיאלוג שמאפיין את מציאות חיינו. לצערי, נראה כי לא רחוק היום שבו המציאות הישראלית תגיע לצומת דרכים מסוכן. לא רחוק היום שבו גם אם נרצה לפנות לאפיק דיאלוגי, מאמצינו יעלו חרס. עלינו לשאול את עצמנו מדי יום: האם עשינו ככל שביכולתנו כדי לקדם דיאלוג עם סובבנו? האם פנינו לאפיקי הדיאלוג וההידברות לפני שהעדפנו ביטול ופגיעה בשונים מאתנו?

לא פשוט להישיר מבט לעבר ישראל של 2013: גזענית וקיצונית יותר מבעבר, סובלנית וחומלת הרבה פחות – האם מדינה כזו היא משאת נפשנו? האם מדינה שמתעלמת פעם אחר פעם מהזדמנויות לדיאלוג עם שכניה היא בבת עינינו?

לעיתים לא די לשאול. לימודינו בתלמה ילין גיבשו בקרב כל אחד מאתנו אלטרנטיבה למציאות הלא-דיאלוגית המקיפה אותנו. כעת, מונחת על כתפינו האחריות לקחת את הערכים שספגנו, ולחולל שינוי. לא רחוק היום שבו נצטרך להסיר מראשינו את עטרת בוגרי ובוגרות תלמה ילין, ולפנות למסגרות אחרות. בקשתי היא שלעולם נישאר תלמידי תלמה ילין.

עלי הדפנה נובלים בסוף ודווקא בשל כך ראוי שנפעל למען סביבתנו. אל לנו לנוח על זרי הדפנה. להיות בוגר זו זכות שטומנת בחובה מחויבות גדולה. ביקורתיות, רגישות ודיאלוג אינם מס שפתיים. מדובר בערכים שטבועים בכל אחד מאיתנו. עלינו להתוות דרך חדשה במציאות הישראלית, המבוססת על הערכים הללו. דרך הכורכת התפתחות אינדיבידואלית לצד אחריות חברתית. דרך תלמה-ילינית.

אנו נפרדים בידיעה שהשקפותינו בהווה ופועלנו בעתיד הם פועל יוצא של חוויות העבר
בתלמה ילין. על כל זאת – תודתנו נתונה.